

Z více zdrojů zkomponoval Chiron

Podle badatele Jána Hurníka žili na Slovensku kdysi obři, kteří si postavili zeď a bojovali s bohy. Příběh o tom se dochoval ve staroislandských (V)Eddách. Val obrů, nazývaný též Spečeným valem, je asi 60 kilometrů dlouhý zemní val na Slovensku. I když jsou na některých místech vidět jeho pozůstatky, mnoho Slováků o této unikátní stavbě nikdy neslyšelo a archeologové se o ni příliš nezajímají. Jde přitom o jednu z největších záhad Slovenska. Není známo, kdo a proč val postavil ani jak je starý. To dalo prostor k divokým spekulacím.

Mapa s vyznačením místa stavby.

Slovenská Čínská zeď, jak se valu někdy přezdívá, se táhne od vrchu Sitno (1009 m.n.m.) na jih přes Štiavnické vrchy, Pečenice, Dudince, Dolné Semerovce až k řece Ipel'. Je ale možné, že val byl původně delší a měl další paralelní větve. Ing. Hurník předpokládá, že val se táhl i nahoru na sever (přes Žilinu) a nekončil tedy pod Sitnem. Pokračoval také dolů na jih, do Maďarska, za řeku Ipel'. Někteří vědci soudí, že je pokračováním takzvaných Sarmatských valů v Maďarsku a že vedl až do Polska. Jasně rozeznatelné stopy valu jsou na hraniční čáře mezi okresy Levice a Zvolen, která je zakreslena v mapě v každém školním atlase vydaném před rozdělením ČSFR. Na těchto místech jsou prý kameny i spečené dohromady. Další stopy valu jsou údajně vidět v lázeňské obci Dudince (okr. Krupina, východně od Levic) a také v Maďarsku za řekou Ipel'. Tyto poslední dvě informace byly získány od dnes již zesnulého obyvatele – pamětníka obce Dudince.

Val je dnes již značně rozpadlý a vlivem zemědělské činnosti se stále zmenšuje. V dobách svého vzniku byl však na některých místech až 16 metrů široký a na výšku měřil šest až osm metrů. Byl postaven z kamení a zeminy a zpevněn dřevěnými palisádami a trámy. V některých místech jej tvoří obrovské kamenné bloky, jejichž manipulace by vyžadovala větší počet lidí a dobře organizovanou práci.

Val byl postaven z kamenů a zeminy a zpevněn byl dřevem.

První písemná zmínka o valu pochází ze 13. století, kdy je označen latinským názvem Fossa giganteum (Val obrů). Vznik stavby však sahá do mnohem dávnějších časů. Datování je ovšem nejisté a názory na stáří této památky se mezi odborníky různí. Nejčastěji se klade do období od 2000 př. n.l. do 700 n.l. Je možné, že vznikal postupně v různých dobách. Dodnes se přesně neví, kdo val postavil ani za jakým účelem. Někteří vědci se shodují, že val sloužil na ochranu před nájezdy nepřátelských vošk, jiní ho považují za protipovodňový systém. Podle

lidových pověstí val postavili čerti. Existují však mnohem smělejší teorie. Znamý slovenský záhadolog a amatérský historik Ján Hurník například tvrdí, že jde o vůbec nejstarší lidskou stavbu na světě, starší než jsou egyptské pyramidy! Ve svých úvahách jde dokonce tak daleko, že Val obrů spojuje se staroislandskými mytologickými písněmi zvanými Eddy a rozpoznává v něm onen mýtický Vingridův val, kde obr Surtr bojoval s bohy, jak popisuje Píseň o Vaftrudnim: „Vingrid je val, kde budou bojovat Surtr (což je obr) a bohové, sto měří mil každým směrem...“

Dochované zbytky valu v lese.

Základním kamenem této teorie je fakt, že zprávy o nejstarších dějinách lidstva se dochovaly na Islandě v podobě pradávných zpěvů Eddy.

Staroislandštinu, ve které jsou zapsány, považuje za pozůstatek hypotetického prajazyku lidstva, kterému je také velmi blízká slovenština (ne-li mu ještě nakonec ještě bližší než staroislandština). Ing. Hurník předpokládá, že děje a příběhy Eddy se odehrály v prostoru dnešního Slovenska a hymnické zpěvy se dostaly na Island (a dál) tehdy, když původní obyvatelé museli svoji původní vlast opustit. To se stalo ještě v době, kdy u nich neproběhla neolitická revoluce, neboť staroislandština nezná žádné agronomické termíny. Muselo tedy být ještě před rokem 5000 př.n.l., když už je na Slovensko doloženo polnohospodářství. Val obrů, o němž se v Eddě vypráví, je tedy starý nejméně 7000 let.

Jakkoliv to může znít těžko uvěřitelně, některé současné názvy se dají připojit k těm z Eddy kupodivu dobře. Severním hraničním bodem byla vstupní brána do „země obrů“ jménem Varinsfjord – dnešní Varín, val potom pokračoval na Sitno a na jích až do Šáhů, dříve nazývaných Saag (v Eddě Sagafjord).

V bezprostředním valu byla zřejmě výrobná kamenných seker a jiných kamenných nástrojů a jejich sklady. To dokládají bohaté nálezy těchto nástrojů v Pečenicích (dokládá toto jméno, že se tam někdy něco peklo nebo speklo?) vyrobených z

tamější suroviny a jejich „sklad“ v Malinovci u Santovky. Jsou datovány kolem roku 5000 př. n. l.

Výška valu je 2,5 až 3 m, šířka na bázi 12-15 m a na temeni 2-4 m, sklon svahů je přibližně 45°.

A jsou zde ještě další pozoruhodné souvislosti. Jak praví Eddy, žil obr Surtr v „zemi ohně“, odkud měl vzejít oheň, který zničí celý svět, což podle Hurníka odkazuje k dávné sopečné činnosti v okolí Levic, jejímž pozůstatkem jsou tamější teplé prameny. Ostatně i Val obrů je poznamenán ohněm, který, alespoň místy, spekl jeho kameny, proto bývá taktéž nazýván Spečeným valem. Zajímavé jsou také četné eddické zmínky o kamenných sekerách jako předmětu tehdejšího obchodu. I to odpovídá nedalekým archeologickým nálezům.

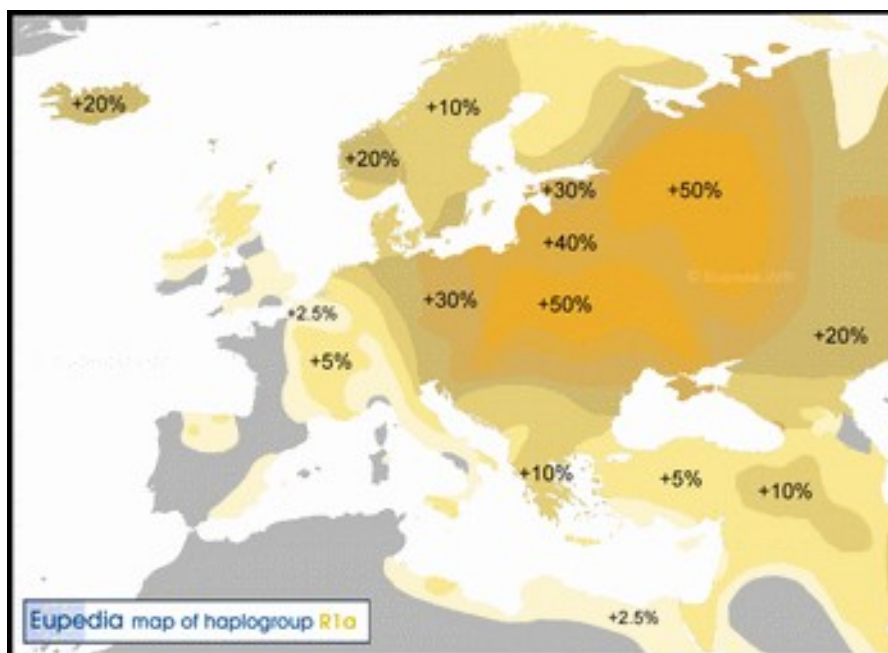

Zemina valu je na některých místech spečená při vysoké teplotě. Příčiny nejsou známy.

Jako další důkaz správnosti své teorie uvádí Ing. Hurník fakt, že na Slovensku byly skutečně objeveny pozůstatky obrů, a to u řeky Ipel' u Želovců (u Velkého Krtíše). Dokládá to citací knihy Pavla Dvořáka: Odkryté dějiny – Dávnoveké Slovensko, str. 205: „Odkrývali další hroby, jeden za druhým a v nich desítky obrovitých lidí, nejedna z koster měřila 205 cm.“ Bojovníci byli pohřbeni v plné zbroji a se zbraněmi. Nejmladšímu z nich nebylo víc než pět let. Ve většině hrobů byly pohřbeny ženy. Oficiální věda datuje (nejspíše velmi pravděpodobně) tyto nálezy do 7-8. st. n. l. Encyklopedie archeologie uvádí, že to je druhé největší pohřebiště z avarské doby na Slovensku. Osada, ke které patřilo, byla patrně osadou strážní. O mimořádně vysokém vzrůstu „strážců“ se encyklopedie ale nezmiňuje. Proč také tak neobvyklou informací zatěžovat odborné dílo, že. Připustit, že tito strážci a případně i současní slovenští basketbalisté, případně tamější „junáci urostlí jako tatranské jedle“ mohou být potomky dávných obrů, někdejších stavitelů Valu obrů, je pouze otázkou jedné odvážnější spekulace.

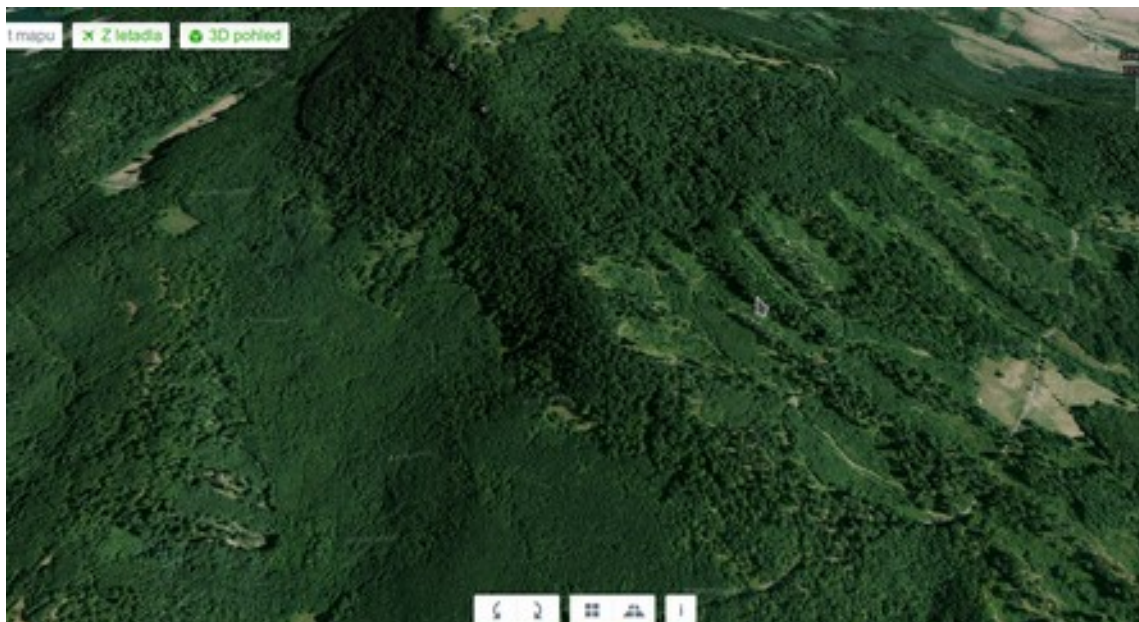
Zmínky o Valu obrů se nacházejí ve vlastivědných sbornících obcí Dudince a Pečenice, něco by snad bylo možné dohledat i v muzeu v Levicích. V Archeologickém ústavu Slovenské akademie věd v Nitře, který Ing. Hurník osobně několikrát navštívil, tamější odborníci o Valu obrů nevěděli a vlastně je ani nezajímal.

Ing. Hurník svůj obsáhlý rozbor uzavírá konstatováním, že slovenský Val obrů je prvním stavebním dílem opsaným v literatuře a že je starší než egyptské pyramidy. Přistoupíme-li na jeho argumenty, můžeme připustit, že je starší než 7. tis. let. Vzhledem k nejisté dataci egyptských pyramid je však obtížné tvrdit, která z obou těchto památek je starší.

Další jedna zajímavá informace z oblasti genetiky. Na Islandu a v Norsku se nachází velký podíl genetické haploskupiny R1a, typické pro východoevropany – slovany. Kde se tam v těch dálavách vzala?

Na satelitním snímku vrchu Sitno je na jeho jižním svahu Val obrů dobře viditelný.

V této souvislosti bych rád upozornil na přírodní zajímavost, která má k Valu obrů velmi blízko. Jedná se o soustavu paralelně vedoucích vápencových hřebenů v oblasti severního Vestfálska. Tyto hřebeny jsou pokračováním geologického útvaru který začíná v oblasti Šumavy a Českého lesa, a míří SSZ směrem k Holandsku. Nejlépe jsou vidět u německého města Porta Westfalica – Westfálská brána. Jejich přímota a pravidelnost až udivuje. Nedivím se, že naši předkové na západních výspách tak dlouho odolávali náporu západních nomádů a lupičů všeho druhu – tyhle přírodní hradby opravdu stojí za to!

Pokud slovo *falc* v němčině znamená hrana nebo přehyb, tak už vím proč se to tu tak jmenuje. Zajímavé je, že u nás je podobné slovo **val** (v angličtině wall).